

Karlskrona kommun
kunskapsforvaltningen@karlskrona.se

2019-02-11
1 (24)
Dnr 405-2018:6466

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Holmsjöskolan F-6 i Karlskrona kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Holmsjöskolan F-6 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Holmsjöskolan F-6 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektor leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete, och säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Eleverna behöver få ökad tillgång till metoder för planering och utvärdering av undervisningen så att de kan påverka det kommande arbetet i relation till ålder och mognad.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver ge lärare ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6466) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektor leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektors ansvar

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektor på Holmsjöskolan skapar en god grund för utvecklingen av undervisningen. Det finns ett strukturerat och långsiktigt arbete med att följa upp och analysera skolenhetens resultat. Vidare leder och organiserar rektor det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Vid tiden för skolinspektionens granskning leder rektor inte ett strategiskt jämställdhetsarbete kopplat till skolans övergripande planering och undervisning.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning av Holmsjöskolan visar att rektor har ett strukturerat långsiktigt arbete när det gäller att analysera och följa upp skolans kunskapsresultat. Rektorn anger i intervju att resultat på nationella prov, omdömen och betyg följs upp i klasskonferenser. I konferensen diskuterar rektorn med lärarna utifrån analysen vad som behöver förändras i undervisningen. Som exempel kan ges att matematikresultaten har granskats och ämnet har varit i fokus för utveckling. Rektorn anger vidare att hon följer upp arbetet med undervisningen i medarbetarsamtalen. Av intervjuer med lärarna framgår att rektorn arbetar tillsammans med dem i uppföljningen av kunskapsresultaten i olika möten där de är delaktiga i analysen av resultaten och målformuleringen. Lärarna berättar vidare att analysen sker regelbundet tillsammans med rektorn i medarbetarsamtal, i skolans digitala verktyg, i pedagogiska möten, i klasskonferenser och på arbetsplatsträffar. Analysen visar vilka utvecklingsområden skolan behöver prioritera. Efter analys av nationella prov i

svenska årskurs 3, satsade de strategiskt på olika uppgifter i undervisningen som skulle stärka de delar i svenskämnet som var i behov av detta.

Enligt officiell statistik avseende Holmsjöskolan visar terminsbetyg i årskurs 6 läsåret 2017/2018 att skolenheten ligger lägre i flertalet ämnen i jämförelse med riket. Skolenhetens genomsnittliga betygspoäng på nationella proven 2017/2018 i matematik ligger på 14,8, i jämförelse med riket som ligger på 12,1. I engelska ligger skolenhetens genomsnittliga betygspoäng på 12,8 i jämförelse med riket som ligger på 14,9 och i svenska ligger skolenhetens genomsnittliga betygspoäng på 12,1 i jämförelse med riket som ligger på 13,0.

Skolans egen resultatanalys visar att måluppfyllelsen är låg. Ämnen som visat låg måluppfyllelse är särskilt svenska och matematik. I syfte att höja skolenhetens kunskapsresultat har rektorn i dialog med personalen beslutat och påbörjat utvecklingsinsatser inom utvalda skolämnen, specialpedagogik, elevhälsofrämjande arbete och direkt stöd till eleven, till exempel läxhjälp. I intervju med rektorn framkommer det också att hon i samarbete med förstelärare driver dessa bestämda utvecklingsområden för att arbetet för ökade kunskapsresultat ska leda till uppsatta mål. Lärare uppger i intervju att låga resultat i läsförståelse lett till utvecklingsåtgärder i undervisningen för att främja läsförståelsen. Elevhälsan ger som exempel på insatser läsutveckling och ett inlett samarbete med bibliotekarien för att hitta lämpligt läsmaterial. Lärare uppger vidare att de i pedagogiska möten, på klasskonferenser och arbetsplatsträffar diskuterar och analyserar måluppfyllelsen bland eleverna och betyg och bedömning. Rektorn uppger i intervjun att hon säkerställer att utvecklingsarbetet genomförs genom samtal med specialpedagogen och förstelärarna om deras uppdrag. Vidare uppger rektorn att utvecklingsåtgärderna även följs upp i medarbetarsamtalen som innehåller en diskussion av skolans kvalitetsarbete, i pedagogiska diskussioner med lärarna enskilt och i grupp och på lektionsbesök.

Skolan genomför årligen en trivselenkät kring värdegrund och trygghet. Av intervjuer med lärare och elever framgår att rektorn har fattat beslut om några utvecklingsåtgärder som utgår från trivselenkäten och elevsamtal. Lärarna har varje vecka "värdegrundstid" i klasserna där de diskuterar utifrån teman och hur man ska vara gentemot varandra. I elevintervjuer framkommer att de inom skolämnen har pratat om utseende och rätten att vara den man är. De har även diskuterat begreppet "hen" och skillnader mellan pojkar och flickor med läraren. Rektorn uppger i intervju att hon följer upp värdegrundsarbetet i undervisningen med lärarna på medarbetarsamtalen.

Av intervju med rektorn och lärare framgår att resultatet efter varje utvärdering av kunskapsresultat, och hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen, leder till att resurser fördelas och omfördelas både vad gäller personal och utbildningsinsatser för att möta elevernas behov av utveckling och trivsel. Rektorn stämmer av och fattar beslut i samråd med den enskilde läraren, arbetslaget och elevhälsan kring dessa utvecklingsåtgärder. Personalen säger i intervju att rektorn stöttar dem i deras dagliga arbete.

Pedagogiskt ledarskap

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet och ger lärarna förutsättningar att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra. Rektorn uppger i intervju att hon följer upp de pedagogiska planeringarna i medarbetarsamtalen, i de veckovisa pedagogiska mötena och på arbetsplatsträffar. I inkommen dokumentation och i intervjuer med elevhälsa och lärare framkommer att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka genom arbetsplatsträffar, veckovisa pedagogiska möten, kollegiala samtal och andra konferenser som uppföljningskonferenser angående kunskapsresultat. I intervju säger lärare också att det finns avsatta tider i schemat för samverkan.

I intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framkommer att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga. Vidare framgår av lärarintervju att rektorn har schemalagt lärarnas arbete så att det sker samtidigt och skolan har satsat på utbildning i lågaffektivt bemötande för personalen. Samtliga intervjuade personalgrupper uppger att detta arbetssätt är allmänt accepterat och implementerat vid tidpunkten för Skolinspektionens besök. Vidare säger lärarna att ett annat utbrett arbetssätt är tillgängligt lärande för alla elever. Lärare och rektorn säger i intervju att rektorn styr pedagogiska mötesföra utifrån frågeställningar som framkommit i skolans kvalitetsarbete och har som syfte att öka måluppfyllelsen. Pedagogiska möten har elevernas lärande och kunskapsutveckling i fokus. Elevhälsan säger i intervju att arbetet med att fylla i elevuppgifter i skolans digitala kartläggningsverktyg görs gemensamt och att de även arbetar med fallbeskrivningar där de diskuterar fram vilka lösningar som fungerar bäst i en given situation. Elevhälsans möten har fokus på elevfrågor och hur de kan undanröja hinder för undervisningen. Lärare säger att rektorn försäkrar sig om att det sker ett kollegialt lärande då hon visar stort intresse för det pedagogiska arbetet i klassrummen, gör regelbundna lektionsbesök och pratar med lärare om upplägg och planering av undervisningen. Rektorn säger att hon försäkrar sig om att det sker ett lärande i kollegiet genom att hon följer upp lärarnas pedagogiska planeringar och att hon lyfter kvalitetsarbetets alla delar i medarbetarsamtalen.

Vad gäller introduktion av obehöriga lärare så uppger lärare och rektorn att det på skolan finns en plan för detta. En handledare utses och läraren får hjälp med betygsättningen av specialläraren. Rektor och specialpedagog finns alltid tillgängliga för diskussioner. Rektorn uppger vidare att i det fall där obehörig lärarvikarie finns, har en färdig planering för undervisningen gjorts av behörig lärare. Nästa termin tar en behörig lärare över. Lärare berättar att det också finns en introduktionspärm med information och användbara blanketter för nyanställda.

Jämställdhetsarbete

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att det inte finns något strategiskt arbete för att upptäcka om elever får olika förutsättningar att lära och utvecklas beroende av könstillhörighet. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete, och säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att skolan inte har ett strategiskt jämställdhetsarbete kopplat till skolans övergripande planering och undervisning och som leds av rektor.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Det framgår vidare att hur skolans organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar

sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹

Skolinspektionens granskning visar att det finns en medvetenhet på skolan om jämställdhet utifrån skolans värdegrund och i intervjuer med lärare ges flera exempel på att personalen har fått utbildning i genusperspektiv exempelvis genom föreläsning, läsning av böcker om könstillhörighet och diskussioner om kön relaterade till kunskapsresultat. Lärarna säger vidare att utvärderingar inte har visat att de är dåliga inom området och det finns inskrivet i den årliga planen för trygghet och trivsel men det är bara på förekommen anledning som de tar upp jämställdhetsfrågor. Rektorn uppger att analysen av skolans kunskapsresultat inte visar någon anmärkningsvärd avvikelse mellan flickor och pojkar. Rektorn säger att de tänker mer på jämställdhetsfrågor utifrån att eleverna är individer.

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr skolans jämställdhetsarbete så att skolan därmed försäkras om att alla elever oavsett kön ges samma förutsättningar för lärande. Det framgår av elev- och lärarintervjuer att samtal om jämställdhet sker sporadiskt i klassrummet, ibland i samband med raster. Några elever säger att lärare pratar om jämställdhet på speciella dagar. Eleverna säger samstämmigt att flickor och pojkar blir lika behandlade på skolan. Lektionsobservationer visar att flickor och pojkar ges samma talutrymmestid på lektionerna. Rektorn, lärare och elevhälsa uppger i intervju att skolan inte arbetar strategiskt och systematiskt med jämställdhet.

Rektor bör ställa sig frågan om det finns mönster på skolan som tyder på att särskilt pojkar eller särskilt flickor påverkas i utbildningen utifrån könstillhörighet? Rektor bör också följa upp att de moment som ges inom ramen för kursplanens centrala innehåll, att undervisa om jämställdhet tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Det kan även handla om att följa upp att lärare på ett medvetet sätt speglar dessa värderingar i undervisningens innehåll och i sin ämnesdidaktik. Om skolan via läroböcker och undervisning i vissa ämnen exempelvis enbart speglar männens erfarenheter eller

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

perspektiv (eller tvärt om) främjar det knappast skolans jämställdhet utan bör istället utjämnas.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2

Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3

Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att undervisningen huvudsakligen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Av intervjuer och observationer framgår att undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare framgår att undervisningen ger eleverna stimulans och utmaningar utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. Eleverna ges möjlighet att reflektera över och använda strategier för det egna lärandet. Dock visar granskningen att det saknas varierade metoder för eleverna att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med läraren.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Målfokuserad, varierad undervisning och aktivt lärarstöd

Skolinspektionens granskning av Holmsjöskolan visar att undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med lärare och

elever som Skolinspektionen genomfört framgår att lärare förklarar syftet med undervisningen och det finns en koppling till målen i kursplanen. Rektorn uppger i intervju att de arbetar med frågor på arbetsplatsträffar kring målfokus i undervisningen där lärarna också får redogöra för sitt arbete. Förstelärarna sköter delvis utvecklingen av detta på uppdrag av henne. Lärare uppger i intervju att de går igenom lektionens innehåll och vad den ska resultera i på olika vis, till exempel visuellt, muntligt och praktiskt. Elever uppger i intervju att lärarna berättar vad de ska lära sig och varför. På observerade lektioner presenterar alla lärare en strukturerad planering för eleverna. Vid flera observerade lektioner knyter läraren inledningsvis an med ämnesspecifika ord till tidigare arbetsuppgifter och till kommande lektioner. På alla lektioner är innehållet varierat med olika typer av uppgifter och aktiviteter. Inkommen dokumentation och intervjuer med lärare visar att skolan arbetar systematiskt med "tillgängliga lärmiljöer" (Specialpedagogiska skolmyndighetens utbildning). Eleverna säger i intervju att de får välja hur de vill jobba och uppgifterna är varierade. Intervjuer med alla grupper och observationer visar att arbetsmetoden där eleverna arbetar ensam, i par eller i grupp är vedertagen och utmärkande för skolans undervisning. Ett exempel är en lektionsobservation då eleverna arbetar först utifrån en bild på en skog där de gemensamt får lista för- och nackdelar med att bygga en motorväg rakt genom skogen. Eleverna gör uppgiften i tre steg när de först tänker själva, sedan tar det i gruppen där de sitter och slutligen i klassen tillsammans med läraren så att alla får höra varandras exempel. I intervjuer med elever framgår att lärarna hjälper dem vidare genom att svara på deras frågor och gå runt i klassrummet och hjälpa till där det behövs. Lärare säger att de cirkulerar i klassrummet för att se till att alla elever kommer vidare med sina uppgifter. Lärarna uppger att de även visar/ger eleverna många exempel i undervisningen för att de ska kunna följa med. Lärarna säger vidare att syftet med undervisningen förtydligas genom att de pratar med eleverna om hur de blir bedömda. Observationerna visar att lärarstödet är aktivt då lärarna förklarar uppgifterna för eleverna och följer upp deras arbete både enskilt och i grupp så att de kommer vidare och bibehåller engagemang. Eleverna ges exempel på hur de kan arbeta vidare. De flesta lektioner som observerats avslutas med att läraren säger till eleverna att lägga ihop sitt material och att de har jobbat bra.

Stimulans, utmaningar, anpassning

Granskningen visar att eleverna blir stimulerade i undervisningen och att de blir utmanade på sin nivå genom anpassningar av uppgifter. I intervjuerna med både elever och lärare framkommer att det finns extrauppgifter som kan vara på olika nivå och att eleverna kan bli utmanade genom gruppens sammansättning. Eleverna får arbeta enligt "en-par-alla" metoden och de arbetar då med frågor ur olika perspektiv. Flertalet elever säger att lärarna har höga förväntningar på dem då de är positiva till

att de kan klara av uppgifterna, vilka kan vara på olika nivå. Eleverna uppger vidare att de ibland kan få välja svårighetsgrad på uppgifterna och att de kan få välja svårare uppgifter när de är klara. Lärare säger i intervju att de erbjuder olika nivåer och att eleverna får prova på olika material och arbetssätt. Lärarna säger vidare att det är behoven som styr anpassningarna. På lektioner som observeras får de flesta elever hjälp på sin nivå och lärarna anpassar undervisningen efter den aktuella elevgruppen. Alla lärare uppmuntrar och berömmar eleverna under de observerade lektionerna och ger löpande respons på deras prestationer. I intervju med lärarna framkommer att de anpassar materialet och varierar arbetssätt. Rektorn säger att hon låter förstelärarna utveckla utmaningar för enskilda elever tillsammans med undervisande lärare.

Strategier för och reflektion över eget lärande

Skolinspektionens granskning visar att eleverna får strategier för och möjlighet till reflektion över det egna lärandet. I intervjuer med elever framgår det att de ibland ges strategier för det egna lärandet och ibland får möjlighet att reflektera över sitt lärande.

Vad gäller strategier för det egna lärandet framkommer det i en elevintervju att de har fått svara på frågor om hur de lär sig. I en annan intervju säger eleverna att de har pratat om hur man bäst lär sig. Lärarna uppger i intervju att eleverna får arbeta med kamratrespons, skrivstrategier och övningar som bygger på varandra för att de ska se sin utveckling. Elevhälsan säger att en årskurs fått undervisning i studieteknik. Rektorn säger i intervju att studie- och yrkesvägledaren (SYV) har en roll i att berätta vart deras utbildning leder och på så sätt ges eleverna en strategi för att kunna ta ansvar för sitt lärande när de vet vart det leder. De lektionsobservationer som Skolinspektionen gör visar att eleverna får strategier för sitt lärande genom att arbeta med tankekartor, att läraren förklarar hur de kan lösa uppgiften på olika sätt och att de ger kamratrespons. Observationerna visar också många exempel där eleverna ges utrymme att reflektera över uppgifter utan givet svar. Eleverna reflekterar då enskilt, i par och gemensamt och ger olika svar som visar hur de tänker.

Vad gäller elevernas möjlighet till reflektion över det egna lärande säger de i intervju att de reflekterar över sitt lärande när läraren genom frågor repeterar ett område och samtidigt har veckans mål skrivna på tavlan. Av en annan elevintervju framgår att de efter prov vet detta när läraren berättar vad de kan och vilka kunskapskrav de nått. Elevhälsan säger att eleverna får arbeta med kamratbedömningar i syfte att reflektera över sitt lärande. I lärarintervjuer framgår att eleven får reflektera över sin kunskapsutveckling på mentorstid och att eleverna kontinuerligt reflekterar över sitt lärande på lektion samt att de arbetar med kamratrespons. Rektorn säger att eleverna

reflekterar över sitt lärande i mentorsamtal, i omdömen i skolans digitala verktyg och genom utvärderingar av arbetsområden i undervisningen. Vidare visar lektionsobservationerna enstaka exempel på att eleven får reflektera över sitt lärande.

Planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna

Skolinspektionens granskning visar att varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna saknas. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Eleverna får ökad tillgång till metoder för planering och utvärdering av undervisningen så att de, i relation till ålder och mognad, kan påverka det kommande arbetet.

Planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna

Skolinspektionens granskning visar att det inte ingår tillräckligt varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med lärarna och att det inte sker med tillräcklig regelbundenhet.

Enligt läroplanen ska eleverna delta i den dagliga planeringen och utvärderingen av undervisningen. Alla elever ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Elevernas inflytande ska öka med stigande ålder och mognad. Undervisningen ska utöver att förmedla kunskap om grundläggande värden dessutom genomföras i demokratiska arbetsformer så att eleverna förbereds för ett aktivt deltagande i samhällslivet.²

Vad gäller elevernas möjlighet att vara med och planera och utvärdera sin undervisning tillsammans med lärarna framgår det av intervjuerna att elever och

² Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

lärare säger olika om detta. I intervju med lärare ger de flera exempel på elevernas möjlighet till att vara med och planera och utvärdera undervisningen tillsammans. Vidare säger lärare i intervju att de ibland avslutar ett arbetsområde med muntliga frågor kring vad de tycker om undervisningen. Eleverna kan då komma med önskemål inför ett annat arbetsområde och välja redovisningsform. Lärare uppger också att elevernas förslag och idéer påverkar undervisningen och att eleverna utan tvekan ger synpunkter direkt till dem. I intervjun säger de även att rektorn i medarbetarsamtalen med lärarna efterfrågar hur de utvärderar undervisningen med eleverna. Rektorn säger att elever får välja på områden, redovisningssätt och arbetsformer men att påverkan på innehållet inte är så stor. På fråga till rektorn om detta säger rektorn att detta är ett utvecklingsområde. Skolans specialpedagog kan också se att det är ett område att arbeta vidare med. I samtliga elevintervjuer ges få eller inga exempel på att eleverna får vara med och planera och utvärdera undervisningen. Eleverna säger vidare att möjligheten till delaktighet i planering och utvärdering förekommer ibland i enstaka ämnen. I en intervju säger eleverna att de kan vara med och påverka ett enstaka ämne där de får berätta vad de vill göra. En annan lärare frågar dem hur lektionen eller veckan har varit. I en annan intervju säger eleverna att de kan vara med och påverka i utvecklingssamtalen och att man i ett ämne kunde välja redovisningsform. Någon av eleverna säger att hen blivit tillfrågad personligen om sin planering och sedan utvärderade hur det gick. Av elevintervjuerna framgår det att eleverna sporadiskt planerar och utvärderar sin undervisning med lärarna och att deras synpunkter därmed inte påverkar tillräckligt, i relation till ålder och mognad, det kommande arbetet i skolan. Elevhälsan säger i intervju att det i nuläget inte finns en rutin för utvärderingen av undervisningen tillsammans med eleverna utan det sker lite här och var. Elevhälsan säger vidare att det hänger ihop med hur delaktigheten ser ut i planeringen av undervisningen och att det är i arbetsschemat eleverna kan få vara med och bestämma ordning.

Holmsjöskolans elever i åk 5 deltog våren 2018 i Skolenkäten.³ Resultatet för elevernas svar på frågan "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta

³ Skolenkäten våren 2018, Enkätresultat för elever i åk 5, Holmsjöskolan, Karlskrona kommun. Resultaten av enkäterna redovisas på skolenhetsnivå för varje frågeområde och i form av ett medelvärde där 0 är lägst och 10 är högst resultat. Medelvärdet kan jämföras med resultatet för samtliga skolor som deltog i samma enkätomgång. Ett högt medelvärde indikerar en positiv uppfattning och ett lågt medelvärde indikerar en negativ uppfattning.

med olika skoluppgifter” ger medelvärdet 5,2 vilket kan jämföras med samtliga medverkande skolenheters värde som är 6,4. Förändringen sedan föregående enkät genomfördes på skolan i årskurs 5 vårterminen 2016, är -3,4.

Skolinspektionen rekommenderar att rektor tillsammans med elevhälsa och lärare ytterligare utvecklar arbetet med planering och utvärdering av undervisningen med eleverna så att deras synpunkter påverkar det kommande arbetet i skolan och att de medvetandegörs om hur hela processen kring utvärdering och delaktighet i planeringen går till.⁴ Även om granskningen visar att lärarna ger exempel på elevernas möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen på skolan, så framkommer det också att eleverna inte ger så många exempel på detta. I intervjuer framkommer att det inflytande som eleverna har ofta gäller det som ligger utanför undervisningens innehåll till exempel när prov ska genomföras och om det ska genomföras skriftligt eller muntligt. Rent konkret handlar det om att lärare ytterligare måste medvetandegöra eleverna om rätten till påverkan på undervisnings innehåll och när denna påverkan sker.⁵ Det innebär också att elever ges metoder som möjliggör deras direkta påverkan på undervisningens innehåll. Lärare och elever kan till exempel resonera kring vad det centrala innehållet i detalj ska fokusera på inom respektive ämne. Ett annat exempel på hur eleverna kan involveras i planeringen av undervisningen är att låta eleverna berätta om sina erfarenheter och föreställningar kring det undervisningen ska behandla. Utifrån detta kan de sedan bidra med idéer på innehåll, arbetssätt och arbetsformer för det aktuella arbetsområdet. Lärarna behöver också möjliggöra utvärdering både i grupp och enskilt till exempel genom så kallade Exit-lappar, loggboksskrivning och andra metoder framtagna av lärarna.⁶ Elevernas möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet med läraren ger hen ett underlag för att utveckla undervisningen vidare utifrån elevernas synpunkter. Lärare som gör eleverna delaktiga låter också eleverna kontinuerligt utvärdera

⁴ Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter.

⁵ Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 311)

⁶ Exit-lappar är ett stöd för läraren att kunna fånga upp elevers olika förståelse och utifrån den informationen få ett stöd för lärarens fortsatta planeringsarbete.

undervisningen.⁷ I syfte att ytterligare höja undervisningens kvalitet och bidra till elevernas ansvarstagande kan lärare visa olika inlärningsstrategier som innebär att de medvetet planerar, genomför och utvärderar sitt lärande.⁸

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa trygghet och studiero.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att skolan har ett samlat och medvetet arbete för att skapa trygghet och studiero. Av samtliga intervjuer framgår att det finns ett medvetet och ändamålsenligt arbete med att skapa trygghet och studiero på skolan.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Trygghet och studiero

Skolinspektionens granskning visar att Holmsjöskolan bedriver ett medvetet och välfungerande arbete för att säkerställa trygghet och studiero på skolan. Av samtliga

⁷ Skolinspektionen (2018) Tematisk kvalitetsgranskning: Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen, s. 41f.

⁸ Börjesson, L. (2012) Om strategier i engelska och moderna språk, se www.skolverket.se och flikarna "Om Skolverket" – "Publikationer".

intervjuer framgår att det finns ett medvetet och ändamålsenligt arbete med att skapa trygghet och studiero på skolan. Uppföljning av den årliga planen för "Trygghet och trivsel" sker även inom ramen för skolans kvalitetsarbete. Trygghet och studiero följs upp genom trivselenkäten och frågor som scannas av i klasserna. Därefter gör trygghetsrådet och elever insatser i klasser. Enligt inkommen dokumentation är det första målet med planen att personalen ska ha ett gemensamt förhållningsätt så att alla elever får de anpassningar de behöver, socialt och kunskapsmässigt. Det andra målet med planen är att lusten och glädjen att lära ökar och att relationerna förstärks. Det tredje och sista målet är att samarbete och samverkan skola och fritids ökar. Rektorn uppger att planen följs upp flera gånger under läsåret och åtgärder sätts in efterhand om nya behov uppstår. Planen utvärderas och revideras i slutet av läsåret och utifrån analysen identifieras utvecklingsområden och nya mål för årlig plan.

I intervju med lärarna, elever, rektorn och i inkommen dokumentation framkommer det att skolan systematiskt genomför trivselenkäter, trygghetsvandringar i trygghetsteamet och ställer undersökande frågor i utvecklingssamtal, klassråd och elevråd för att få fram underlag för analys och målformulering. I analyserna har personalen sett att situationer som uppstår på rasten därefter följer med in på lektion och påverkar studieron. Rektorn har därför satt in särskilda rastvärdar som organiserar aktiviteter med eleverna. Samtlig personal har fått utbildning i lågaffektivt bemötande och i intervjuer säger lärarna att alla tillämpar det. Rektorn framhåller att det gemensamma förhållningssättet över tid har förbättrat tryggheten i skolan. I alla intervjuer med elever framkommer det att de känner sig trygga och att lärarna är aktiva i arbetet med att bevara tryggheten. Vidare säger eleverna att lärarna bestämmer ordningsregler gemensamt med dem och dessa sätts upp i klassrummen. Under de observationer som skolinspektionen gör arbetar eleverna mestadels fokuserat med sina uppgifter utom i något fall där några elever som blivit klara, gör annat och därmed stör studieron. Då vidtar läraren åtgärder. I intervju berättar lärare att de gör sociogram i varje klass. Vidare säger de att skolan anordnar utflykter och aktiviteter i syfte att öka gemenskap som i sin tur leder till ökad trygghet bland eleverna. Rektorn säger att hon är aktiv i arbetet med trygghet och gör täta lägesuppföljningar och det görs även i diskussioner med lärarna på studiedagar. Hon arbetar också för att utveckla samarbetet med vårdnadshavarna då det påverkar skolans trygghetsarbete positivt. Elevhälsan säger i intervju att merparten av eleverna är trygga. Utifrån enkäten som genomförs sätter de upp mål i *Årlig plan för trygghet och trivsel* och utifrån den sker ett arbete med att förebygga och förhindra att eleverna är otrygga.

Skolinspektionens granskning visar också att Holmsjöskolan har ett samlat arbete kring att skapa studiero. Lärarna säger att de får studiero genom att använda sig av

strukturerade lektioner, anpassningar på grupp- och individnivå och en utvecklad digitalisering i klassrummet. Detta arbete sker i samarbete med specialpedagog och elevhälsan. Rektorn berättar att en arbetsterapeut sett över lärmiljöerna på skolan och att de har gjort anpassningar i miljön utifrån elevernas behov. De flesta elever säger att ordinarie lärare upprätthåller ordningen och agerar direkt om en elev stör men att det kan bli oroligt ibland när de har vikarie. Lektionsobservationerna visar att eleverna har studiero och att innehållet är strukturerat och tydligt. Rektorn säger att hon gör täta lägesuppföljningar. Elevhälsan säger i intervju att rektor beslutar, med hjälp av dem, om insatser som undanröjer hinder för undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektor analyserar eventuella skillnader i betyg i olika ämnen/årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg i årskurs 6. Granskningen visar dock att rektors arbete med att ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg inte sker i tillräcklig omfattning så att en likvärdig bedömning garanteras eleverna.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplad till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Skillnader och avvikelser i betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektor har ett fungerande system för att analysera och diskutera skillnader och avvikelser i betyg. Rektor, specialpedagog och lärare analyserar bedömningar i olika ämnen. Vidare säger lärarna att i årskurs 6 jämför de och rektor resultat på nationella prov och ämnesprov med betygen som sätts. Skolverkets ombedömning av nationella prov för skolan visar godtagbara

avvikelser. I intervju med lärare framkommer att rektor har diskussioner med alla lärare vid betygsättning och de får motivera sina bedömningar utifrån den pedagogiska planering som gjorts för ämnet. På så sätt känner rektor till om det finns avvikelser och kan förklara dem.

Likvärdiga bedömningar

Skolinspektionens granskning visar att lärarna använder sig av olika metoder för att säkerställa att de gör likvärdiga bedömningar. I dokumentation och intervjuer med lärare framkommer att lärarna på rektors initiativ, träffas regelbundet för diskussioner av bedömning och betyg. Det framkommer också att rektor tar del av betygsättningen och diskuterar med lärare om utfallet. För att säkerställa likvärdigheten använder de sig av Skolverkets bedömningsstöd, jämför bedömningar och kunskapskrav och ser vad som skiljer i olika steg. Lärarna använder samma metod för att skriva bedömningsstöd och de gör matriser för ämnen som inte har nationella prov. Granskningen visar dock att rektor inte ger lärarna tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. I intervjuer framkommer att lärare på skolan inte ges förutsättningar till kvalitetssäkringar genom diskussioner och sambedömning med lärare på annan skola. Skolan har ett litet elevantal och få lärare. Det gör att möjligheterna till samverkan kring bedömning och betyg är begränsad. Lärarna har endast möjlighet att diskutera omdömen och betyg sinsemellan inom den egna skolan. Detta beskrivs nedan i avsnittet utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver ge lärare ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg genom samverkan med annan skola.

Skolinspektionens granskning visar att rektor inte ger lärare tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg genom samverkan med annan skola som har motsvarande årskurser.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Läroplanen anger att betyget ska uttrycka i vad mån den enskilde eleven har uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygsssteg. Vidare ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en

allsidig bedömning av dessa kunskaper.⁹ Rektor ansvarar för att de kontinuerliga bedömningar som lärare gör av elevernas kunskapsutveckling och att betygssättning vid terminsslut är likvärdiga.¹⁰

I syfte att kvalitetssäkra betygssättningen stämmer lärarna av all bedömning med rektor och specialpedagog innan betygssättning. Rektorn säger i intervju att hon känner till att lärarna efterfrågar samarbete med andra skolor för att ytterligare försäkra sig om att bedömning och betygssättning blir korrekt. Idag sker inget utbyte när det gäller bedömning och betygssättning med andra lärare och skolor utanför den egna verksamheten. Lärare säger i intervju att det finns behov av ett samarbete och att det funnits sådant samarbete tidigare med andra skolor.

Skolinspektionen rekommenderar rektor att säkerställa att diskussioner kring bedömning av elevernas kunskaper i de olika ämnena och inför betygssättning regelbundet kommer till stånd i samverkan med annan skola. Bedömning och betygssättning kan vara svåra att kvalitetssäkra på en liten skola där möjligheten till diskussioner med ämneskollegor är begränsad. Här kan huvudmannen bidra till att organisera arbetet mellan skolenheter så att utbyte kan sker både fysiskt och digitalt. Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.¹¹

Lärarna behöver ges möjlighet att samverka mellan skolor. Att diskutera bedömning och betygssättning med andra professionella bidrar till att bedömning och betygssättning blir mer tillförlitlig. Forskningen belägger inte att sambedömning

⁹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11) Övergripande mål och riktlinjer 2.7 Bedömning och betyg.

¹⁰ Skolverkets allmänna råd (2018) *Betyg och betygssättning*, s. 6.

¹¹ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2018) *Betyg och bedömning*, s 15, 22 och 23.

automatiskt leder till ökad likvärdighet men det bidrar till samsyn eftersom lärares olika uppfattningar av kriterier och kravnivåer synliggörs.¹²

¹² Skolinspektionen (2014) *Uppenbar risk för felaktiga betyg: En kortrapport om likvärdighet och kvalitet i skolors betygsättning*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 6.

På Skolinspektionens vägnar

X Eva Bergenlöv

Beslutsfattare
Signerat av: Eva Bergenlöv

X Charlotte Lindmanner Sultan

Föredragande
Signerat av: Charlotte Lindmanner Sultan

I handläggningen av ärendet har även utredare Lars Jennfors och Andrés Brink medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektor lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13-14 november och den 20 november 2018. Besöket genomfördes av Lars Jennfors och Charlotte Lindmanner Sultan.

Holmsjöskolan är en grundskola, årskurs F-6 som ligger i Holmsjö, Karlskrona kommun. Det finns 77 elever i årskurserna 1-6 vid tiden för Skolinspektionens besök. I varje årskurs finns en klass. Det finns även en förskoleklass på skolan med 15 elever vilken inte ingår i granskningen.